

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 13
Pe trei luni . . . 8
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20

TELEFON N^o. 286.

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30.

INGERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarif
și livrare.

Manuscrisele nu se in-
napoasă.

Lupta pentru drepturi.

Pe când războiul în Balcani e pe sfârșite, în o țară din apusul cult al Europei, în Belgia, s'a început un alt războiu. În internul țării, un războiu de clasă. Se dă lupta din partea muncitorilor pentru a câștiga drepturi politice. Este greva generală care și-a luat începutul Luni, în 14 l. c.

Lupta aceasta, care ia extensiune tot mai mare, e urmărită cu un viu interes în întreaga Europă. Pentru bărbații de stat ea formează obiect de studiu, spre a putea, constata forța organizației socialiste și eventualul rezultat la care se va ajunge.

Belgia am putea zice, că este patria mișcărilor greviste. De la 1893 au fost acolo trei greve generale și multe altele mai mici, locale. Dar toate acestea, ca și greva actuală, nu au avut caracter economic, ci politic. Muncitorii din Belgia organizați în sindicate, au reușit mai de mult să fixeze echilibrul dintre muncă și capital. De aceea ei nu luptă pentru scopuri materiale, d. e. pentru urcarea plăților sau pentru reducerea timpului de lucru. Aceste sunt chestiuni stabilite în Belgia. Ei luptă pentru egalitatea politică, pentru introducerea sufragiului universal la alegerile de deputați în cameră. Voiesc să modifice constituția în sensul, ca să nu fie favorizată prin lege o clasă socială față de alta. Grevele anterioare, afară de greva de la 1902, au produs fiecare un rezultat oarecare. Sub presiunea mișcărilor greviste a muncitorilor clasele dominante au suprimat între altele censul electoral și au introdus reprezentanța proporțională. Aceste modificări în legea electorală formează un progres oarecare, dar nelindestulitor. De la starea prezentă până la deplina egalitate, la care întinsește și greva actuală, este o mare distanță. Distanța aceasta trebuie să di-pară. Dacă nu acum, are să dispară în viitorul apropiat. Garanția pentru aceasta ne-o dă felul luptei, ce o poartă muncitorii belgieni. Ei urmăresc scopul fixat cu o perseverență vrednică de admirat. Nimic nu-i împedecă de a sta locului sau a descuraja. Dacă o grevă nu le-a succedat sau au e-luptat prea puțin prin ea, să fac din nou alte pregătiri de luptă. În

timpul pauzei muncitorii adună mijloace materiale, se organizează, își încheagă șirurile, caută legături frățești, ca la timpul potrivit, când se arată necesitatea unei noi greve, să poată pași cu mai mare forță, să-și poată impune voința lor ne-strămutată. În aceasta consistă țări colectivă a muncitorilor belgieni, care mai curând ori mai târziu li va duce la ținta dorită.

Perseverența aceasta, care se observă ca un fir roș în luptele muncitorilor belgieni, ar trebui să și-o însușească toate popoarele cari luptă pentru libertate și egalitate de drepturi!

În ce privește greva actuală, întrebarea ce și-o pune fiecare este, că oare vor triumfa muncitorii? Le va succede să introneze în Belgia sistemul egalității politice? La aceste întrebări nu se poate da azi un răspuns pozitiv. Este însă fapt, că până acum greva a reușit. Numărul greviștilor se sporește uimitor. Depeșele anunță zilnic estinderea grevei în toate părțile. În Mons și Charleroi greva e generală; în Liege majoritatea muncitorilor e în grevă; în Vervieres numărul greviștilor este de 19.000; în La Louviere de 22.000. etc. Asemenea știri sosesc de pretotindinea. O depeșă mai nouă anunță, că numărul greviștilor e de 1/4 milion. Ziarul social-democrat *Le Peuple* scrie, că numărul muncitorilor cari au sistat lucrul este de 350.000 și în câteva zile va fi de o jumătate milion.

Aceste date ne arată, cât de conștient și cu câtă însuflețire îmbrățișează muncitorii belgieni arma puternică a grevei. Iar de altă parte succesul se pare a fi garantat și prin faptul, că greva actuală a fost pregătită cu mare precauțiune și în mod inteligent. Aceasta se arată și prin disciplina ce stăpânește șirurile greviștilor. Sute de mii de muncitori au sistat lucrul, și-au riscat postul, dar își stăpânesc amărăciunea cu toții și ordinea e exemplară. Muncitorii se poartă cu demnitate, nici nu fac și nici nu provoacă disordine sau tulburări. Aceasta conduită impune și e primită cu vie satisfacție de toți iubitorii progresului democrației!

Unii bărbați fruntași din tabăra partidului social-democrat prezic succes grevei din Belgia. *Vandervelde*, un conducător al socialiș-

tilor din Belgia, care deși a fost contra grevei actuale, scrie în ziarul *Le Peuple*, că de astăzi dat greva va avea rezultatul dorit, iar un conducător al socialiștilor germani a salutat pe greșiiți cu următoarea depeșă:

Greva generală fără acte violente, bine pregătită și disciplinată, este o întreprindere, care dacă durează un anumit timp, nu poate fi fără rezultat. Întâmplă-se deci ceea-ce trebuie să se întâmple. Istoria universală însă ne-a dovedit, că mișcările liniștite se pot surina mai cu anevio.

În zilele noastre, înaintea ochilor noștri se petrece un mare eveniment, o luptă grea, dar frumoasă, lupta pentru eluptarea drepturilor pe seama poporului. Urmările ei vor avea răsunet în întreaga Europă.

Diferendul româno-bulgar. *"N. Freie Presse"* este informată, că astăzi se va ținea la Petersburg ultima ședință a ambasadorilor, după ce s'a ajuns la un deplin acord în ce privește soluția pacifică a diferendului.

Pentru Silistra. Din Ruscuc se anunță, că un comitet de cetățeni proiectaseră pentru Dumineca trecută ținerea unui mare meeting de protestare contra cedării Silistrei României. Inițiatorii însă fiind invitați la comandamentul garnizoanei, unde li s'a pus în vedere de generalul Drandaresch, că un asemenea meeting va fi oprit cu forța de autorități, au renunțat la ideea concepută.

Oprirea meetingurilor de protestare contra României se interpretează aici în sensul, că guvernul bulgar este în principiu pentru cedarea Silistrei, în cazul când România acceptă condițiunile puse de ei pentru cedarea orașului.

leftinirea banilor. Din Londra se anunță, că banca engleză a decis eri reducerea dobândei de la 5% la 4%. Faptul acesta este considerat ca primul semn real al ameliorării situației financiare europene, ceea-ce dovedește apropiata încheiere a păcii. Exemplul Angliei va fi în curând urmat de banca germană și austro-ungară.

Pentru apărarea credinței.

»Unirea«
apreciând la loc de frunte teterizmul desfășurat de administrația sătmăreană în contra credincioșilor români gr. cat. ajunge la următoarele concluziuni:

Pot fi oare conziderați ca „revo-luționari“ și „tăcunari“ acești buni și adevărați creștini, cari după ce au închis biserica, au luat cheia și trecându-o din mână în mână, au sărutat-o cu toții între lacrimi, ca pe un clenodiu sfânt? Pot fi tratați, ca niște resvrătitori preoții, cari n'au făcut altceva, decât au rămas credincioși și consecvenți jurământului canonic, ce l-au depus înaintea Arhierului lor, cu prilejul hirotonirii?

— Și se poate, în veacul al XX-lea — când toate confesiunile și chiar aconfesiunile au salvus conductus în țara aceasta a Sfântului Ștefan — se poate, ca tocmai credincioșii catolici să fie opiniți în cultul lor religios, chiar din partea catolicilor? Se poate o ironie mai struntată?

Mai poate admite cineva, ca lucrurile de credință și cult dumnezeesc, să se introducă în veacul al XX-lea, cu solgăbirae, forța branchială și cu baionetele jandar-milor?

Credincioșii noștri nu au nimic, cum nu avem nici noi, împotriva episcopiei de Hajdudorog, ca toate inovațiile ei de limbă liturgică, ierarhie etc. Altă parte acestei episcopii cine va vrea! Dar cine poate sili pe un singur credincios măcar, să se alătore la schimbări, pentru acceptarea cărora el nu luase nici un angajament?

Vicarul din Hajdudorog se va alege din răceala cu care a fost primit, cu o învățătură: Că adevăra credința nu se poate impune nimăru cu forța și că cei ce vor să o impună, subminează chiar temelii credinței, a cărei rădăcini sunt săpate adânc în sufletul credincioșilor.

Cei-ce au întemeiat episcopia de Hajdudorog n'au prevăzut că cu astfel de mijloace vor inaugura activitatea noii dieceze. Noi suntem siguri, că au fost în rătăcire. De aceea și sperăm, că vor reveni incurând asupra pasului făcut, până-ce nu e târziu.

Incidentul din Nancy. O încăerare între un grup mai mic de escursionisți germani veniți în orașul fran-

cez Nancy din Metz și între o ceată turbulentă de studenți și alți indivizi francezi din Nancy, întâmplată Duminecă seara, preocupă întreaga presă germană și franceză. Din parte germană se consideră cele întâmplate (bătăi și inzulte proferate la adresa escursionisților germani) ca o provocare și inzultă la adresa Germaniei, iar presa franceză caută să prezente cele întâmplate ca o încăerare de cărciumă, fără o deosebită importanță.

Oricum însă, acest incident atât de neplăcut pentru cercurile oficiale germane și franceze a produs mult sânge rău. Incidentul s'a adus pe tapet în ședința de alaltăeri a »Reichstag«-ului și ambasada germană din Paris a intervenit la ministerul de externe francez cerând lămuriri. Ministrul de externe Pichon a trimis imediat la fața locului pe directorul controlului în minister Ogier, care a început o anchetă severă.

Sunt speranțe că acest incident neplăcut se va aplana fără urmări mai deosebite. Guvernul anchetează cu toată seriozitatea cazul, iar presa franceză pretinde să se dea escursionisților inzultați satisfacție, pedepsindu-se cei vinovați. Ziarul »Figaro« declară că prin trimiterea unui înalt funcționar francez la Nancy se vor stabili responsabilitățile și incidentul se va aplana în timpul cel mai scurt în mod satisfăcător. »Petit Parisien« este de aceeași părere și constată că astfel de incidente, cari în viitor trebuie evitate, nu pot fi luate în serios și prin urmare nu vor conturba raporturile existente între ambele țări.

În orice caz incidentul dela Nancy ne dovedește antagonismul populațiunii franceze față de Germani, care cu greu se va putea delătura prin pedepse și alte dispoziții.

Situația internațională.

Granițele Albaniei
au fost stabilite în liniamente generale de către conferința din Londra și notificate Montenegro și Serbiei. Conform hotărârilor aduse de reuniunea ambasadorilor Montenegro nu va căpăta orașul Scutari, în schimb însă va primi orașele Gusinyi și Plava. Orașele Ipec și Djakova vor trece la Sărbia. Platoul dela Djakova va rămânea însă Albaniei. Teritoriul Ljuma și o parte a sandjacului Dibra va aparține de asemenea Albaniei. Populația noului principat albanez va fi probabil de 800.000 suflete.

Amănuntele granițelor le va stabili conferința în ședința de azi și cele viitoare.

În loc de armistițiu s'a încheiat un fel de înțelegere reci-

Telefonul! Ah! Telefonul!...

Civilizație, civilizație, nobilă și pretențioasă civilizație, oare ce instrumente noi de tortură mai ai de inventat? Oare cu ce mai ai de gând să ne chinuești existența sub cuvânt că ne-o ușurezi?

Nu țî-a ajuns perfecționarea armelor ucigătoare; nu țî-a ajuns perfecționarea mijloacelor de comunicație, prin cari omori, strivești ori extirpezi omenirea; nu țî-au ajuns transatlanticele și submarinele cu ajutorul cărora poți să țî faci cheful de a scufunda în adâncurile mărilor și oceanelor, mii și mii de oameni; nu țî-au ajuns acele mii de chipuri prin cari înjumătățești viața robilor țîi, acum te-ai apucat să invențîi și telefonul, instrumentul de tortură cel mai neomenos, cel mai nesăbuit, cel mai bizar, cel mai imposibil și pe care d-ta, doamnă civilizație, l'ai dat omenirii ca suvenir al secolului al XIX-lea.

Oribil!... de o mie de ori oribil!! Te privesc cu groază, uricioasă mașină epileptică, spânzurată în cuiul de după ușă și nu odată mi-a venit pofta să te înhăț de acolo și să te asvărî pe foreastră.

Țîncănitura ta metalică strivește nervii și îmbolnăvește omul. Și cîinii urlă, când țîi aud clănțălăi la ta stridentă ticăitura pițigăiată, mărunță și ascuțită a limbii tale, afurisite; iar când te apucă spasmurile, nu mai isprăvești, până ce omul nu își lasă liniștea, ori treburile, ori ce ar mai avea de făcut, baltă, și aleargă la tine să vadă ce te-a apucat.

Te doare ceva, nu țî-e bine și ai vrea și tu ca tot omul să te culci o clipă, să te liniștești. Ași! abia țî-ai așezat capul pe pernă:

— Zirrrrrr!...
— Du-te la naiba...
— Zirrrrrrrrrr!
— Fire-ai să fi!...
— Zirrrrr!... Zirrrrr!...

— Mare comedie, frate! Nu poate omul să-și găsească odihnă în casa lui!...

— Zirrrr... zirrrr... zirrrr... zirrrr...
— Trebuie să mă scol, că nu-i de chip! Ce păcate, frate, ce păcate!

Alooo!...
— Zirrrrr...
— Alo! Alo! Centrala!
— Zirrrrr...

— Alo! Alo! Vă rog, cine-i acolo?

— Al... zirrrr... Alo! zirrrr... Alo! zirrrr...

Acolo e... zirrrr... zirrrr...

— Alo! Pentru Dumnezeu, domnișoară, nu mai suna, că nu ne pu'em înțelege...

— Alo! Alo! Cine-i acolo, mă rog?

— Zirrrr... Alo! Alo!

— Aloooo! Cine-i acolo?

— Aici Haimovici; acolo Banca de Credit?

— Nu-i nici o Bancă de Credit. Cere, domnule, numărul cum se cade și lasă-mă în pace.

Uf!... nu mai este de trăit cu o asemenea dihanie în casă. Doamne, și când te gîndești că unii plătesc, ca să-și așeze sub acoperământul lor un astfel de blestem. Incaltea când suferi de nacafalele unei asemenea ciocănituri de neove, cale-vale; dar să-ți vîri de bună voe cap sănătos sub evanghelie, chiar nu mai înțeleg de loc.

Respiri ușurat un moment. Poate vei avea parte să te liniștești o leacă. Ce păcatele, dacă în casa lui nu își poate găsi omul un colțisor de tihnă!

apoi curat că nu mai e de trăit pe lume.

Of! și cum te doare capul și cum țî-ar prii să te lase toată lumea, așa vreun ceas în pace.

De abea te ai așezat pe pat și telefonul bughie din nou:

— Zirrrr!...
— Maică prea curată!...
— Zirrr! Zirrrr!
— Sfîntă născătoare de Dumnezeu!...

— Zirrr! Zirrr! Zirrrrrr!

— Așa e iadul pe pămînt...

— Zirrrr... zirrrr... zirrrr... zirrrr...

— Ei, stai, stai, potopite-ar Cel de Sus, să te potopească; stai că vin acum.

Nu mai zărnai atîta că mă inebunești de cap.

— Alo!

— Alo!

— Cine-i acolo?

— Centrala. Ce poștești!

— Eu ce poftesc? A sunat la telefon. Cine vrea să vorbească?

— Inhideți, vă rog, telefonul. Noi n'am sunat. E atingere, se vede, pe linie.

Și așa, când greșală, când atingere pe linie, cînd fel de fel de persoane, cari se cred datoare, pentru ca să se amuzeze, să te sune, să te cheme, să te întrebe, să-ți comunice tot soiul de nimicuri, cărî nu te interesează, și tu trebuie să le înduri toate, să le suportî toate aceste capricii și toate aceste istericale telefonice, pentru că... pentru că... așa vrea secolul... așa vrea civilizația.

Esti la masă și abea ai început să-ți astâmperi foamea. Cine crezi că țîi otrăvește sufletul? Cine nu te lasă să imbuci în liniște? Telefonul. Cine te supără, cine te scoală des de dimineață, cine? Copii? Creditorii? Slugile? Furnizorii? Ași, de loc. Telefonul. Toți, toată lumea are un pic de omenie, își respectă liniștea, somnul, masa, ocupațiile, numai telefonul, această zăpăcită și tăhuc mașină nu mai știe de nimic și nu-ți mai dă o clipă de răgaz, din ziua în care țî a intrat în casă.

Citești o carte, telefonul nu te lasă în pace, și când ai dat de pagina cea mai frumoasă, când, nesupărat de nimeni, ai vrea s'o guști în liniște, începe tăcălala pl'ticoasă!

Scrii ceva, vrei să ai liniște; ia-ți nădejdea. Din casa cu telefon a fugit această fericire neapărată.

proacă între Turci și Bulgari, ca ostilitățile la Ceatalgea și Gallipoli să înceadă pentru a se putea îngropa morții. Înțelegerea aceasta s'a încheiat în mod verbal între Izzet-paşa și generalul Sawoff, fără a fi obligatoare și pentru celelalte state balcanice.

Scutari.

Știri din Belgrad ne anunță plecarea trupelor Sârbești de sub zidurile orașului Scutari. Pentru a ușura reînnoțirea acestor trupe în Sârbia comandantul escadrelor din apele munte-negrene au decis să deschidă înec-pând de eri blocada pentru vasele, cari vor transporta trupe sârbești în patria lor.

Cu toate aceste Muntenegrenii continuă cu rezistența lor încâpătinată. O telegramă din Antivari anunță, că alalleari trupele muntenegrene dela Scutari s'au luat la bătaie cu trupele sârbești, cari și-au exprimat dorința să plece cât mai îngrăbă spre casă, fiind sătui de atâta hărțuială zădărnice. Se vorbește de numeroși morți și răniți pe ambele părți în ciocnirea de alal-liaeri.

Știrile mai nouă din Londra spun că delegatul muntenegrean de aici, a primit ordin din Cettinje, ca să refuze orice oferi de despăgubire în bani pentru orașul Scutari, deoarece Munte-negro nu va renunța la acest oraș.

Se așteaptă acum un ultim demers la Cettinje din partea Rusiei pentru a se pune odată capăt acestei ră-zădărnice.

Un articol incendiar.

Dacă i-a mai trebuit cuiva o dovadă despre ura nebună, ce-o nutresc multe din ziarele maghiare față de noi Români, să citească articolul prim din nrul de eri al ziarului »Budapesti Hir-lap» sub titlul »Nancy és Szatmárnegye», în care un creier deschilibrat, — căci altfel nu-l putem numi — ațâță opinia publică maghiară credula la progromuri în contra nenorocitului nostru popor sâtmărean.

Incăierarea regretabilă întâmplată Duminica trecută între niște excursio-niști germani și un grup de locuitori francezi în orașul Nancy, despre care vorbim la alt loc al numărului nostru de azi, a inspirat scriitorului patologic din »Budapesti Hir-lap» între altele următoarele idei monstruoase:

Dacă toate aceste (adecă cele pe-trecute în comunele sâtmărene) s'ar fi întâmplat în Franța, tăcunarii români ar fi zăcut fără capele în șanșurile dealungul drumului. Dar toate aceste se petrec în Hungaria barbară și asupri-toare de naționalități și mă rămășesc, că milioanele cetitorilor de ziare ma-ghiare, deși se înfoară de cele cetite timp de un sfert de ceas, răsfiolesc mai de parte ziarul zicându-și: vor isprăvi cu aceștia gendarmii. Nu spun că e bine ca așa să fie, dar dacă pe străzile din Praga nemții ar bate pe un elev ceh, a doua zi Praga ar fi în plină revo-luție...

Cel mai capital păcat național al nostru este, că nu știm și, dacă am ști, nu cutezăm să ne impunem la noi acasă etc. etc.

De-aci concluzia: împune-te Un-gure, fă revoluție și umple șanșu-rile cu capetele țaranilor sâtmă-reni!

Fără comentari!

Greva din Belgia.

— Extinderea grevei. — Menținerea ordinii. — Sprijinirea mișcării. — Numărul greviștilor. — Scrisoarea lui Maeterlink. — Ce zice guvernul? —

Despre greva generală din Belgia se comunică următoarele:

Bruxela 16 Aprilie c.

Greva generală începe a lua dimensiuni colosale. Până acum s'au asociat 350 mii de muncitori. În centrul capitalei nu se resimte încă efectul, dar fauburgurile au un aspect de sărbătoare. Minerii sunt în grevă afară de câțiva inși, cari întrețin mașinile și pompele de apă încă în activitate.

Dintre muncitorii dela industria fierului 30 la sută sunt în grevă, de la industria textilă 50 la sută, dela sticlărie și spărgătorii de piatră sunt cu toții în grevă. Proprietarul unei fabrici de sticlărie din orașelul Hobken, lângă Anvers a cerut asistență militară. Generalul i-a acordat un batalion, dar primarul a refuzat să cedeze maiorului drepturile și puterea sa și astfel batalionul a trebuit să se întoarcă la cazarmă.

Primarul a declarat, că n'a cedat drepturile sale pentru că nu era nevoe de armată, deoarece liniștea nu a fost turburată niciieri.

Paris 16 Aprilie c

Greva muncitorilor din Belgia ia din ce în ce proporțiuni mai mari.

Muncitorii dela drumurile de fier și împiegații acestor instituțiilor au primit cărți de legitimație mulțumită că-rei vor putea cere și obține ajutorul autorităților atuncea când vor fi obiectul unor eventuale presiuni din partea greviștilor.

Totuși mai multe linii ferate și încă din cele mai mari s'au văzut în neputință de a continua lucrul intru cât lucrătorii s'au lăsat convinși de to-varășii lor greviști.

Toate stațiunile sunt păzite mili-tărește. Cele mai multe au fost prevă-zute cu felinare cu petrol pentru a nu se simți lipsa luminei electrice.

Autoritățile au distribuit soldaților cartușe speciale pentru a se putea e-rita măcelurile în caz de disordine.

Primarul din Bruxela a publicat un manifest îndemnând populația să facă tot posibilul pentru ca ordinea publică să nu fie turburată.

Cu toate că syndicatele creștine au întreprins o acțiune energetică contra grevei, o mare parte din muncitorii portului Anvers au părăsit lucrul.

Muncitorii dela expoziția din Gand ce se va deschide la 26 Aprilie st. n. nu au părăsit încă lucrul.

Partidul liberal se arată foarte satisfăcut de încercătura în care se găsește guvernul.

Totuși în cercurile politice se crede, că greva muncitorilor nu va fi spre folosul partidului liberal.

Cercurile intelectuale sunt în ma-joritate favorabile greviștilor.

Bruxela 17 Aprilie c.

Greva se estinde tot mai mult și asupra industriei private. Croitorii, zidarii și alți meseriași s'au alăturat la mișcare. Mai mulți mari comercianți sprijinesc pe greviști cu sume mari de bani. Milionarul Marguel le dă pe d-urata grevei în fiecare săptămână câte o sută de mii franci. Paguba cauzată de grevă se urcă până acum la mai multe milioane.

Extinderea grevei a schimbat în-fățișarea orașului Bruxela. Stradele sunt goale. Opera n'a avut nici odată

intrate așa de mici, ca acum dela is-bucnirea grevi. Deși nu se semnalează tulburări. oamenii nu cutează a-și părăsi seara locuințele. Un mare comer-ciant s'a angajat se provadă cu ali-mente mai multe mii de băiați prole-tari, asemenea și primăria Bruxelei. Mai mulți patroni au plătit leafa muncitorilor pe o săptămână. Guvernul se teme, că după ce se vor găta banii din cassa grevei, vor isbucni tulburări.

Bruxela, 17 April c.

Deși nu s'a dat până acum raport oficial despre numărul greviștilor, se știe aproximativ câți muncitori au sistat lucrul. Anume: în cercul Lüttich 60 mii, în Charles le Roiban 80 mii, în Mons 40 mii, în La Luviere 40 mii, în înutul Verviere 20 mii, în Flandria circa 30 mii, în Bruxela și jur 20 mii. Numărul total este de 300 de mii.

Ordinea n'a fost turburată niciieri.

Din Bruxela se anunță că acolo se dă multă importanță faptului că printr'o scrisoare scriitorul Maurice Maeterlink, care deși stabilit în Franția e de naționalitate belgian, a luat cu căldură partea greviștilor.

»Sunt cu tot sufletul, spune Maeterlink, de partea acelora cari sunt gata să înceapă lupta cu ministerul ce reprezintă toate josnicile, și toată perfidia vechiului clericalism belgian.

În asemenea împrejurări litera-tura trebuie să treacă pe al doilea plan. Când va isbucni cea mai dreaptă dintre greve cred că voi ajuta pe greviști altfel decât numai cu con-deiul.

Se crede de aci că Maeterlink e dispus să ajute cu bani pe greviști.

Guvernul actual al Belgiei pare favorabil grevei, căci șapte miniștri din 11 s'au raliat mișcării, dar primul mi-nistru, spune, că dacă înțelege cererile greviștilor, nu înțelege ca guvernul să lucreze sub presiune. De fapt guvernul e gata să facă revizuirea Constituției, dar se opun din toate puterile clericalii din dreapta camerei, pe când liberalii nu ar fi contra.

Actuale.

— La situație. — Impărțirea cercurilor electorale. — Statificarea notarilor. —

În jurul audienței ministrului Hazai la M. Sa s'au făcut multe combina-ții în ziare. Semioficioasele au înregist-rat audiența lui Hazai pe Marti, pe când ea a fost numai eri, Miercuri, în Schönbrunn. Despre cuprinsul audienței sunt diferite combinații, dar una se pare a fi sigură, că s'a vorbit și despre ur-carea contingentului. Dar ziarele din Budapesta presupun, că audiența a stat în legătură și cu o întorsătură în poli-tica internă a Ungariei. Presupunerea aceasta însă nu se poate dovedi cu nimic.

Conducătorii opoziției au dese con-veniri și se depun mari sîlnțe pentru fuziunea partidelor opoziționale. Cu de-osebire lucră în direcția aceasta conții Andrassy și Károlyi Mihály.

Opoziționalii fac propagandă și la țară, iar în programul lor de acțiune este și ținerea unui congres de drept electoral, care să se aranjeze în comun cu socialiștii. Aici își vor ridica glasul și se vor pronunța toți acela, cari sunt contrari operii electorale a lui Tisza-Lukács.

Referitor la proiectul de împărțire a cercurilor electorale se dau următo-arele informații:

În lege nu se va fixa împărțirea cercurilor, ci se va stabili numai atâta că fiecare comitat câți deputați are să aleagă pentru cameră. Împărțirea cer-curilor compete comitatei or, cari le vor fixa în un regulament. Regulamentul trebuie să fie prezentat camerei spre aprobare. În felul acesta guvernului îi se dă posibilitatea a modifica din când în când împărțirea cercurilor conform planurilor și scopurilor politice.

Adecă iarăș o posibilitate de vol-nicie.

Reuniunile notarilor comunali și cercuții de prin comitate tin pretotin-denea adunări, în cari se discută inde-osebi chestiunea statificării. Mâne se va prezenta la prim-ministrul Lukács o deputațiune a notarilor, pentru a cere deslușiri în această chestiune.

În cercurile notariale se așteaptă cu mare interes declarațiile prim-minis-trului Lukács.

În preajma sinoadelor arhidiecezane.

Din cercurile învățătorei noastre.

Nici când, ca în zilele de față, n-a fost persecutată învățătoreia ro-mână în măsură atât de mare. Astăzi învățătoreia e grăunte între 2 petri zic unii, iar după alții între 9 petrii.

Din parte românească bisericăes-că are bietul învățator pe următorii controlori:

Pe preotul ca director școlar, pe comitet ca senat școlar, pe oficiul pa-rohial ca direcțiune școlară; pe proto-pop, scaunul protopopesc, consistorul arhidiecezan și cel Metropolitan.

Din partea statului: notarăș, pre-tor, inspector regeș, viceșpan, comisi-unea administrativă, comite suprem și ministrul de culte.

Iată-te dascăl român, ajuns odată pe mult dorita catedră a școlii popo-rale, înainte de a începe a te cugeta la instrumentele pentru spargerea o-gorului național înțelenit, înainte de a te îngriji de sămânța ce ai a sămâna în teriturul vast al neamului și înainte de a te îngriji de edificarea magazinelor pentru păstrarea acestor produse — zic înainte de toate ai să-ți dai samă de superiorii tăi, să-i cunoști mai de aproape, să le cunoști chiar sufe-lul lor, dorințele, ca nu cumva ne-ținând cont de dorințele lor să ajungi în conflict cu careva — căci atunci pro-gramul tău de muncă, pentru care ți-ai jertfit averea părintească și cei 16 ani prin școli se va nimici pe veci. Echilibrează-ți purtarea ca să fie mulțumiți cu tine atât forurile bisericesti, cât și cele ale statului.

Ne căim zi și noapte, cei peste 3 mii învățatori, că sunt rele legile sta-tului — dar sunt greșeli și în legile bisericești.

Un caz. Din protocolul congresului națio-nal bisericesc ordinar al metropoliei Românilor greco orientali din Ungaria și Transilvania ținut în Sibiu, la 1/14 Octomvrie 1909 la pag 263 ca acuz la nr. 179 aflăm Regulamentul pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare în Metropolia gr-or. rom. din Ungaria și Transilvania, cere constă din 89 §§.

La cap. III. aflăm Investigarea. §. 18 conține: »investigarea se intro-duce în contra inculpatului pe temeiul arățărilor private ori oficiale, sau din oficiu pe baza observărilor proprii.»

Aici mă opresc, căci aici este gre-șala fundamentală, care servește de bază și pe care se clădesc celelalte greșeli. Îndreptarea acestor greșeli cade în sfera de activitate a Sinodului Ar-

hidiecezan și a Congresului naționa-l bisericesc.

Am speranța, că se vor îndrepta poate aceste greșeli, căroră sunt expuși ca victime la 2000 inv. gr. or. (după datele d-lui Dr. Ghibu 1780 inv. în arhidieceza Sibiuului, dieceza Aradului, Orăzii-mari, Caransebeșului).

În ce constă această greșală? În următoarele:

Un exemplu: Contra unui învăț-ator se face arătare la Conzistor, fie de preot, fie de comitet, fie de protopop sau altcineva. Conzistorul de obicei trimite în calitate de comisar pe pro-topop, sau pe vre-un alt preot din vecini.

Comisarul delegat se prezintă în parohie, de are voe îl avizează pe în-vățător, de nu are voe nu-l avizează. Am la îndemână cazuri concrete, că învățătorul n'a fost avizat. Dacă cu preotul nu o duci bine — și durere sunt multe cazurile aceste — prima arătare îți rupe de obicei capul, căci comisarii descind la preotul, unde, de sine înțeles, este primit cu toate on-ururile și bunățile obicinuite. Comisa-rul de-aci îi scrie învățătorului și-l invită să fasioneze la punctele de răs-puns formulate de comisarul delegat. Învățătorul răspunde, se ascultă mar-torii și investigația se termină și se alătură raportul celui esmis, raport făcut așa cum îl trage inima.

Raportul cu fasiunile martorilor se trimite Conzistorului, care le predă fiscalului. Fiscalul în termen de 14 zile (§. 41) are să-și facă propunerea mo-tivată. Acuză se comunică din prezidiu în copie acuzatului pe lângă provoca-rea de a răspunde la cuprinsul aceleia în termen de 14 zile (§. 43). Acuzatul își poate face răspunsul în persoană sau prin plenipotențiat (§. 44). Dar de obicei oficiul p-presbiterial îl scrie a-priat învățătorului, ca răspuns să se trimită prin oficiul p-presbiterial. Deci îți încheide dreptul de a răspunde di-rect.

După toate aceste formalități cauza ajunsă la forul judecătoreșc (unde nu au loc apărătorii, nici învățător, nici avocat) se decide.

De aci încolo Regulamentului nu-i aflăm vină. Până aici da. Nouă ni-s'ar părea, că dacă s'ar da ascultare glasului nostru îndreptățit, de multe și-cane ar fi cruțat bietul învățător ro-mân, expus și așa la destule lovituri din partea celor cari ne invidiază.

Cererea noastră justă ar fi:

I. Când e vorba de arătări c-tra învățătorului, Veneratul Conzisto-r să trimită în calitate de (jude) comisar de instrucție intru cât numai se poate pe un învățător cu trecere. În loc de protopop de pildă, pe vre-un profesor de ai noștri.

Precum trimite Veneratul Conzistor preot la preot, de ce să nu se tri-mită pe-șog la pedagog, precum se face aceasta la sași, la maghiarii re-formați, unitari etc. (cazuri concrete sunt destule).

Onoare se cuvine însă excepțiunii-lor, căci avem și protopopi și preoți harnici în care învățătorii au toată în-crederea, dar martori imi e Dumnezeu, sunt preoți de-ai noștri, cari ar dori să fie închise școlile noastre populare. Apoi, un astfel de preot să fie trimes comisar de instrucție? Aceasta e o mare greșală.

2. Consultând legea din 1886 art. XXII cap. VIII aflăm cum se fac in-vestigările funcționarilor comitatenzi și comunali. Acești §§-i sunt mult mai loiali.

Iată de ce: După ce se face arăt-are, forul respectiv va trimite în co-pie autentică funcționarului, care în decurs de 30 zile își câștigă contra do-vezi, martori, acte justificative etc. După acest termen se fixează ziua per-

Vorbești cu un prieten, sfătuești ori cerți un copil, dai poruncă unui ser-visor, vrei să pui ceva la cale ori să orânduiești ceva; dacă ai telefon, ia-ți nădejdea că în casa ta n-o să poți face vre-o ispravă, ci, ca s'o scoți la un ca-păt eși, pentru așa ceva, în curte, în drum, la poartă undeva în sfârșit, unde poți să scapi neplictisit de mașina infernală și poți isprăvi ce ai de vorbit fără ca să ți se ia cuvântul de o sută de ori din gură și de o sută de ori să începi dela capăt ceea ce aveai de spus.

Dar, va adăuga poate vreunul din fericiții, cari n'au telefon în casă: »Bine, bine, o fi și supărător uneori telefonul, nu zic ba; dar vezi, când ai nevoe să vorbești ceva, să te înțelegi cu cineva, să-ți regulezi oarecari afa-ceri, nu mai ești nevoit s'o iei per-pe-des apostolorum, sau să cheltuiești cu trăsura ori tramvaiul și să pierzi vre-mea. Te duci la aparat, Alo! Alo! și atacarea s'a făcut.

Bine, fericitele naiv, poftim să-ți dau 'o probă, de cât de iute îți faci a-facerile la telefon.

Sunt unsprezece ceasuri dimineața și ai vrea să vorbești în interes de serviciu cu regia, de-o pildă. Te duci la telefon, lei pînă și aștepti, aștepti...

Nimic. Suni, suni, suni, în sfârșit simți că ești în comunicație cu Centrala.

— Alo! Centrala. Alo!

— Alo! Ce poftiți?

— Dați-mi, vă rog, domnișoară 8/39.

— 8/29?

— Nu, vă rog, 8/39!

— Ocupat!!!

D-ta ești grăbit, ai neapărată ne-voe să vorbești, să affi, să comunicii ceva și rămâi aiurit cu pînă la ureche.

— Alo! Închideți vă rog comuni-cația și reveniți mai târziu.

Peste cinci minute.

— Alo! Alo! Alo, Centrala!

— Alo! Ce doriți?

— Dați-mi, vă rog, domnișoară, 8/39.

— 8/59?

— Nu, mă rog, 8/39.

— Alo!

— Alo! Alo! Vă rog, acolo regia?

— Ce regia, domnule, lasă-ne în pace. Aici casa Stoyanescu.

Inchizi telefonul, te scarpini la ureche de năcaz și începi martiriul din nou.

— Alo! Centrala! Alo!

Suni, suni, suni...

— Alo! Alo! Centrala!...

— Alo! Alo! nu mai sunați atâta.

Ce poftiți?

— Cum, ce poftesc? Am cerut re-gia, domnișoară. Dați-mi regia pentru Dumnezeu.

— Ce număr?

— 8/39.

— Ocupat!

— Iar ocupat? Când ocupat, când imi dați alt număr...

— Alo! Închideți vă rog aparatul și reveniți mai târziu.

Uff!... Altă scărpinătură după u-reche, alt năduf. Și tu ești grăbit, ai treabă.

Peste zece minute.

— Alo, Centrala! Alo! Alo, Cen-trala!

— Alo! Alo! Ce poftiți?

— Dați-mi, vă rog, domnișoară, 8/39.

— Poftim, vorbiți.

— Alo! Acolo regia?

— Ba nu, aici un particular, care si el vrea să vorbească cu regia.

— Închideți vă rog aparatul, ca să pot vorbi...

— Ce să închid, domnule, că de un ceas de când mă chinul ca să pot vorbi cu regia și acum...

— Eu de un ceas și jumătate mă lupt și tot n'am putut încă vorbi.

Sunteam doi oropsiți de soartă. Ne credem unul altuia. Din nou pînă la loc. Din nou răbdare și resemnare.

Peste alte zece minute.

— Alo, Centrala!

— Alo! Ce doriți?

— Ce doresc? Dă-mi 8/39, regia.

— 8/29?

— 8/39, domnișoară.

— 8/69?

— Opt trei-zece și ne-ua!

— Poftim, vorbiți.

— Alo, regia?

— Da, regia. Cine-i ac... zrrrrr...

zrrrrr... zrrrrr...

— Pentru Dumnezeu, demnișcară, nu intrerupeți. După un ceas de chin, abia am căpătat regia și acum mă intrerupeți?

— Nu intrerupem noi. Se vede că e atingere pe linie. Închideți mai bine telefonul.

Și iar închizi telefonul și dum-neata ești grăbit. Ai nevoe neapărat să vorbești și te torturează de un ceas, ca un zmint în fața acestei dihanii, care vrea să treacă drept expresia ci-vilizatei.

După alte câteva minute, descu-rajat și plictisit până în suflet:

— Alo, Centrala!

— Alo, ce poftiți?

— 8/39, regia.

— Poftim, vorbiți. Aveți regia.

— Alo, regia?

— Aici regia.

— Cine-i la aparat?

— Ușierul de serviciu.

— Aș vrea să vorbesc cu domn director.

— Domnul director a plecat.

— Cu cineva din birou.

— Nu mai e nimeni, domnule.

Sunt 12 ore. Domnii funcționari au plecat.

Lawrenția I. Bacalbașa.

tractării sau investigării, când se prezintă acuzatul și acuzatorul, cu martori, dovezi etc. După aceasta se mai fixează o zi, când se ascultă contra martori sau se cetesc contra dovezile.

Această procedură o află ca cea mai corectă și ar fi de dorit ca să nu lipsească nici din regulamentul nostru. La noi nu-și dă nimeni acuza în copie autentică, nici chiar veneratul Conzistor. Aceasta am pășit-o eu, am cerut-o dela veneratul Conzistor, ca pe cheltuielă mea să mi-se dea arătarea în copie autentică, dar până azi nu am primit nici un răspuns la ea, cu toate că au trecut aproape 2 ani de atunci. Cercetarea s'a terminat, sentința s'a adus, fără însă să fi primit copia cerută despre arătarea făcută.

Cei chemați să judece nepărtinitori cererea noastră!

Un dascăl.

De-ale societății noastre teatrale.

Cetim în Nr. 2 al valoroasei »Revistei Teatrale« apărută astăzi următoarele:

Societatea noastră a acordat, în formă de remunerație, 800 de coroane d-lui S. O. Iosif pentru traducerea lui »Wilhelm Tell«, celebra dramă a lui Schiller. Era o rușină națională, am putea zice, să nu avem această măreață operă într-o traducere frumoasă. D-nul Iosif a tradus-o minunat — despre aceasta se va putea convinge, în parte, fiecare, citind în numărul de față un fragment, care se poate urmări și independent: vestita scenă când Tell, tatăl, este silit de tiranul Gessler, fiindcă n'a salutat o pălărie dintr'un par (sen-nul truței stăpânitorului), să nimerescă cu săgeata un măr așezat pe creștetul capului copilului său. Cuvinte explicative ar fi de prisos aici — opera vorbește mai bine decât ori-ce. Noi am dori să nu se găsească român, care să nu fi cetit pe Wilhelm Tell, fiindcă opera aceasta înalță inimele și-ți dă puteri nouă de muncă... Traducerea în-treagă apare în biblioteca noastră teatrală (editura Ciurcu, Brașov), peste câteva săptămâni. Va fi o sărbătoare literară!

Tot în ședința plenară a comitetului (11/24 Martie), când s'a hotărât publicarea lui Wilh. Tell, s'a votat d-lui Gulelm Șorban, asesor de sedria orfană (Dej), ca ajutor de tipărire, suma de 300 cor. pentru tipărirea colecției: »Accente românești«, album de compoziții pentru pian, înaintate soc. anonim, sub motto: »Florestan-Eusebius«. Raportul d-lui G. Dima se va publica, de asemenea.

Remunerarea celor două opere amintite mai sus nu s'ar fi putut în-tâmpla dacă concursul pentru »Premiul Cazotte« ar fi avut un rezultat multumitor. Cele 8 piese teatrale, înaintate la concurs, n'au întrunit condițiile necesare, încât comitetul a fost silit să hotărască, că nici una din piesele înaintate nu corăspunde așteptărilor.

Dar să trecem la altă veste îmbucurătoare: »biblioteca teatrală« s'a sporit cu 3 numeri: Nr. 33, »O repetiție«, dialog de I. Marin, loc. de d-na Mariana Bocu, (20 b.), Nr. 34, »Un capriciu«, com. 1 a. de Musel, loc. de M. D. (48 b.) și Nr. 35, »Un accident curios«, com. de C. Goldoni, loc de M. Algea (60 b.)

ȘTIRI.

5 Aprilie 1918.

Știri din România. Cu ocazia șezătoarei, din săptămâna aceasta, a Ligii Culturale la Bărlad al cărei venit a fost destinat fondului pentru ridicarea statuii regretatului filantrop Stroe Bellvoescu, a ținut o conferință d. G. Diamandi, vorbind despre »România și războiul din Balcani«. În conferința sa dl Diamandi aduce elogii marelui publicist de origină italiană, dl Benedetto de Luca, care prin articolele sale publicate în diferite ziare streine a susținut cu toată căldura drepturile legitime ale României în tot timpul războiului din Balcani. Dacă România ar fi mobilizat la începutul acestui război — spune d-sa — ar fi obținut deja de atunci mult mai mult decât o rectificarea de graniță. Dl Diamandi condamnă neutralitatea unei țări, când vecinii săi sânt în război. Documentează apoi existența unui mare număr de români în Macedonia și arată interesul vital ce-l are România pentru crearea unei Albanii mari, în care elementul românesc să-și păstreze preponderanța. Iși termină conferința arătând, că după ce Bulgarii —

nu atât prin eroism, cât mai mult prin starea materială rea și mizerabilă a soldatului turc, care-ți făcea impresia unui cerșitor — au obținut enorm de mult câpătând șiră direct la Marea Egee, România trebuie să stăruiască pentru o »șire sigură la mare, fără de care e condamnată din punct de vedere economic și strategic.

Modul magistral, cum dl Diamandi și-a expus conferința, a ținut încordată atențiunea întregului public, care a urmărit întreaga conferință cu un vădit interes.

Fenru flota națională s-a adunat la mitropolia Moldovei suma de 4020.25 lei, iar pentru »Crucea Roșie« 1126.20 lei, în total deci 5146.45 lei. Pe lista încredințată d-lui senator Radu C. Porumbaru s-a subscris suma de 3719.40 lei.

Despre un frumos gest patriotic al unei dame române cetim în »Viitorul« următoarele: »O doamnă, care voește să-și păstreze anonimatul — motiv mai mult ca să-i admirăm sinceritatea sentimentului — a trimis d-nei Ecat. Cantacuzino bijuteriile ei pentru a servi la mărirea fondului flotei naționale, scriindu-i: »Neposedând sumă aceea pe care inima mea de bună româncă ar voi să dea, m'am gândit ca bijuteriile mele de d'șoară ar putea să-mi împace oarecum avântul și dorința mea de-a veni în ajutorul țării«. Frumoase cuvinte; cuvinte cari ar trebui să fie menținute și păstrate ca un document interesant al patriotismului, în istoria socială a poporului nostru, servind astfel de pildă tuturor damelor române.

Principele Roland Bonaparte, prezidentul societății geografice din Franța a sosit — după cum am amintit — în București, Lașgura de Nord a fost în ămpinat de d-nii Tzigara și Samurcaș și servator S. Lahovary, care e membru al societății geografice din Paris de sub președinția prințului Roland Bonaparte. Principele Bonaparte va pleca la Adrianopol. În timpul șederii sale în București va avea o audiență la M. S. Regele.

Aflăm că în curând se va înființa o fabrică de zahăr, care va în-trece prin mărimea și capacitatea ei de producțiune, toate cele existente actualmente în România. Această fabrică, construită de Societatea de zahăr din Roman, va funcționa în jud. Teleorman și va fi înzestrată cu aparatele cele mai perfecționate din lume.

Adunarea generală a »Asociațiunii« Din Orăștie ni se scrie: Despărțământul local al Asociațiunii a hotărât să invite comitetul central, ca adunarea generală a Asociațiunii să se țină în acest an la Orăștie. Reuniunea mese-riașilor români din Orăștie va aranja din acel prilej o expoziție de industrie profesională. — care va fi totodată cea dintâi de felul acesta, iar Atelierul de țesătorie al Reuniunii femeilor române din com. Hunedoarei va aranja și el o expoziție a frumoaselor sale lucrări de țesătorie.

Di Sabia Opresan, prof. suplent în Brașov, făcând examenul pedagogic în Budapesta, a primit diploma de profesor. Felicitări!

Congrua preștilor gr. cat. Cetim în »Unirea« A sosit congrua preștilor arhidiecezani pe sem. I. 1918 — în sumă de 271663 cor. 14 fil.

Pentru învățătorii penzionați. Dintr'un apel mai lung, trimis de subscrișii domni, publicăm următoarele:

Domnilor colegi! Suntem în pragul înaintării unui memorandum — pentru ameliorarea mizeriei noastre penzionați. Invățătorii penzionați — adunați în Timișoara au hotărât aceasta. Comitetul executiv, ales cu această ocaziune, ne-a încredințat pe noi subscrișii cu lansarea acestui apel — deci rugăm cu stimă pe toți acei stimaiți colegi — cari au fost penzionați înainte de anul 1907, să binevoiască a-și anunța aderența la înaintarea memorandumului, în termen de cel mult 30 zile dela apariția acestui apel.

Anunțarea se va face pe un mandat postal, cu care se va trimite suma de 1 (una) coroană pe adresa: Samson Tomescu, inv. în penz. proprietar de casă, (Tomesvár-Gyárváros, Selyemgyár utca Nr. 41). Chemarea sumei adunate astfel e, că din ea se vor acoperi spe-sele deputațiunei, care va înmanua memorandumul d-lui ministru.

Timișoara la 31 Martie 1918, Cu stimă: Emeric Andreescu, președ. Vasilie Drăgan, notar.

Tinerimea română universitară din Cluj invită la serata literară-muzicală, care se va ține Sâmbătă, la 19 Aprilie st. n. din prilejul desvăririi taberului

marelui Vasile Stroescu în »Casina română« (Unió 12).

Program: 1. Cuvânt ocazional, rostit de Nicodim Cristea. 2. a) Popoviciu: Marșul lui Tudor. b) Schubert: Noaptea. c) Porumbescu: Romași; exec. de corul Tinerimei. 3. a) I. Masenet: Meditation la opera »Thais«. b) Fauré: Sicilienne; cântate la violoncello de d-l Francisco Varin cu acompaniament la pian de Ionel Hozan. 4. Personalitatea lui Timoteu Cipariu, dizertație de Aron Demian. 5. a) Ch. de Bériot: Nocturne op. 90; b) Accolay: Concerto I. J. B.; cântate la vioară de Sept. Cenariu, cu acompaniament la pian de Ionel Hozan. 6. Declamare de Ioan Groze. 7. Orchestra Tinerimei. — Prețul de intrare 1 cor. de persoană.

Din uneltirile palicarilor. Buna impresie și efectul ce l-a avut deputația aromână în turneele său prin capitalele Europei, îi neliniștește rău pe Greci, cari, pentru ca să nimicească efectul produs de această deputațiune — au recurs la cel mai mojicos și perfid act. Au trimis lui Sir Edvard Grey și directorilor de ziare din Anglia o adresă telegrafică, prin care protestează energetic contra propagandei profesorului Valaori, făcută prin capitalele Europei în interesul Românilor macedoneni. În-tre altele adresa spune, că familia curat grecească, Valaori, și toți locuitorii Moscopolisului rămân credincioși tradițiilor istorice ale patriei lor, privesc cu scârbă activitatea profesorului Valaori, care acum 40 de ani s'a refugiat în România, unde din copilărie i-s'a otrăvit sufletul cu propaganda străină, iar acum, violându-și singur conștiința, apără interese străine vrând să-și aducă patria într'un jug mai insuportabil decât cel de până acum. Adresa câtră presă termină cu rugămintea să lumineze opinia publică europeană asupra tendințelor profesorului Valaori.

Urmează 21 de semnături, printre cari obvine și numele Valaori de 7 ori.

Rămân locuitorii Moscopolisului credincioși tradițiilor istorice ale patriei lor, cauza atător neajunsuri îndurate în decursul veacurilor de câtră toate popoarele din Balcani, dar cauza pentru care luptă d-l Valaori e o cauză măreață și sfântă. Și e natural, ca în ochii palicarilor perfizi, ori-ce faptă măreață și sfântă să fie considerată ca »perfidă«.

În legătură cu urcarea contingentului militar, ziarul »Zeit« din Viena aduce informația, că ministrul de război a dat un ordin, prin care dispune ca soldații asentați în anul 1910 să nu fie concediați înainte de termen și ca toți cei concediați, cari aparțin acestui contingent să fie rechemati sub arme.

Studentii români din Viena ni-e trimit spre publicare următoarea

Motivune:

Studentii români din Viena, întruniți în sara de 13 Aprilie n. a. c. în sala restaurantului »Zum Magistrat« constată unanım, că cele scrise în articolul »Lucruri românești din Viena« din »Gazeta Transilvaniei« Nr. 70 din 10 Aprilie a. c. despre d-l Dr. Sterie N. Ciurcu sunt pervertiri răutăcioase ale adevărului.

Am dat loc acestei motiuni și ne reținem dela orice comentari până când d-l C. Nedelcu ne va da clarificarea justificativă cerută dela dânsul.

Cu ocazia ședinței festive a soc. de lect. »Ion Popazu« și a școalelor comerciale superioare, a binevoit a mai contribui: d-na G. Vătâșan cu 3 cor. și d-l maior Popa cu 2 cor. Casarul soc. de lect.

Știri mărunte. Aviatorul francez Dacourt plecând cu aeroplanul din Paris dimineața la 5 ore 30 m. a sosit la Iohannisthal lângă Berlin seara la 6 ore 3 minute. A făcut două etape: în Lüttich, unde a stat dela 7 ore 40 min. — 9 ore 30 m. și în Hannovera dela 1 oră 5 m. — 3 ore 30 minute.

Guvernul englez a interzis întrunirile publice ale sufragetelor, în urma ultimelor excese.

Ministrul marinei grecești comunică, că comandantul de vapor, Paopulus făcând obse-vațiuni a remarcat, din întâmplare, în fundul mării la vest de insula Lemnos ruine vizibile probând existența unui oraș vechiu. Ministerul a ordonat cercetări științifice.

În stațiunea Petroșeni s-a ciocnit un tren de marfă, cu patru vagoane încărcate cu lemne, desprins de restul trenului, cari vineau la vale în direcție contrară. Un mehanic a fost ucis pe loc, alte 2 persoane rănite de moarte iar 3 mai ușor.

În spitalul din Cherbourg a fost adus în 17 Februarie un tânăr, care de atunci a dormit încontinuu până a-

laltaeri. Ca să nu moară a fost nutrit artificial cu lapte și cu ouă. Alaltaeri s-a trezit, dar nu-și poate deschide ochii și nu poate vorbi nimic.

Se anunță din Paris, că la Constantinopol a fost descoperită o conjurație, care avea de scop detronarea lui Mohamed V și aducerea pe tron a ex-sultanului Abdoul Hamid. Se spune că acest plan a fost făurit în haremul ex-sultanului, unde se țineau și întrunirile secrete în acest scop.

Din Roma se anunță că marchizului Solari i ar fi reușit să inventeze telefonul fără sârmă.

Hoți necunoscuți încă, au pătruns alaltăerinoapte în biserică gr. cat. din Chișineu, de unde au furat banii aflați și au stricat mai multe obiecte din altar.

Când reginele ar fi în mizerie...

Ele ar putea să-și câștige pâinea. —

Sânt sigură că nu puține din cititoarele noastre gândindu-se la traiul reginelor, își șoptesc poate cu invidie:

Ce fericite... ele nu cunosc decât belșugul, găteala și plimbările...

Ei bine, lucrurile nu stau tocmai așa cu cea mai mare parte din reginele Europei cari mai toate se îndeletnicesc cu câte o ocupație serioasă ce le-aduce la vre-o nevoie, pâinea de toate zilele. Dacă am presupune de pildă, o răsturnare a întregii stări sociale, care ar pune în rândurile muritoarelor de rând, fără avere și moșii, pe reginele Europei, nici una din ele nu va pieri de foame, căci fiecare se pricepe la o meserie căutăta. Din cele ce putem ști și ni se spun de pe la diferite »curți regale iată reginele, cari sânt apte a-și câștiga la nevoie existența.

Să începem cu cea mai dragă nouă. Cu »Carmen Sylva«. Poetă, scriitoare de talent, cunoscând vre-o șase limbi, suveranei României i-ar fi ușor a trai după urma condeului, sau la un caz mai anevoios în urma agilității ce posedă ca stenodactilografă. În adevăr, se știe de toți, că aici o funcționară nici o dactilografă de meserie nu ar putea concura cu Carmen Sylva care e în stare a scrie 97 de cuvinte pe minut! Muzicantă de mare merit, ar avea atâtea lecțiuni încât nu le-ar putea pridiți.

Elisabeta regina Belgiei, ar putea avea o profesune ce i-ar permite să câștige pâinea ei și copiilor săi. Fică a ducelui Carol Teodor de Bavaria, oculist celebru, ea se ocupă cu medicina și își luă doctoratul la universitatea din Leipzig. E primul doctor care îngrijește pe ai săi la caz de boală. Numai d'o plăcere s'ar îmbolnăvi clienții reginei forțate să devină medic cu practică... Pe lângă asta, la cazul extrem de i-ar lipsi clientela, regina s'ar face șofer de automobile. Ea conduce admirabil și nici un șofer n'o întrece.

Cam ce ar putea face augusta împărăteasa a Germaniei? Nici ea nu ar rămâne cu brațele încrucisate în fața unei răsturnări a soartei. Fotografă pasionată, împărăteasa nu s'a mulțumit a face numai poze: de amatoare. Acum trei ani s'a dus regulat de s luat lecții cu Durkopp, cel mai mare fotograf din Berlin, așa că atelierul ce ar deschide eventual ar fi încărcat cu comenzi.

Gratioasa, noștima și durdolia regină a Oandei ar picta miniaturi la care e maestră sau ar fi menajeră. Când era micuță fu învățată a mătura, găti bucate, drege rufe, așa că și azi păstrează gustul d'a gospodării în care nimeni nu o întrece.

Begina Maudia Norvegiei ar fi o apreciată autoare dramatică. Ea a publicat deja câteva volume și piesele ei s'au jucat la Copenhaga sub pseudonimul de Grabam Irving.

În fine, frumoasa regină a Italiei nu se ocupă decât cu sportul. Ea înoată la perfecție, îngele la țintă de m'nune și ar putea îndeplini cu eleganță un număr... la circ!

Cam ce ar putea face la nevoie, încântătoarea regină a Spaniei, Victoria? Soție devotată, mamă incomparabilă, toți copiii o idolatrizează. Ea are darul de a-i interesa, de-a-i amuza și instrui. Ar putea să-și câștige viața în vre o grădină de copii, cum sânt atatea la Monterossi, la Roma. Soarta ei fără a fi așa de strălucită ca aceea a tovarășelor, după alte tronuri, va fi desigur foarte fericită.

În rezumat, printre reginele Europei, posedăm o autoare dramatică, o

poetă, o doctoriță, o fotografă, o pictoriță, o șofer-mecanic, o stenodactilografă, etc.

E desul de frumos, și câte tinere domnișoare din lumea mare care consideră munca drept înșosire, ar trebui să ia exemplul dela aceste femei atât de sus-puse, dar cu gusturi așa de simple. Iul.

Escursiunea studenților noștri.

Brașov, 4/17 Aprilie n. 1918.

Pentru ajutorarea studenților săraci din cl. VII. gim. a gimnaziului nostru la escursiunea, ce facem acum în Italia, au binevoit a-mi trimite următorii binefăcători ai cauzei noastre scolare: Gheorghe Popp de Băsești, Inst. Ardeleana Orăștie, Eforia școlară, Brașov, câte 50 cor., prin d-l părinte Aurel Nistor, o colecție în Arpăc 40 cor. Internatul școalelor sec. Brașov și Societatea I. Popasu, câte 25 cor.; Dr. Traian Petrașcu, medic, Tâlmăciu, E. m. I. Eologia, Elena A. Popovici, Dr. Al. Vajda-Voivod, și Nicolae Dima, câte 20 cor. Nic. Garoliu, Dr. G. Moroiănu (Vienna), Diamandi de Steriu, Dr. Ilariu Hoandrea (Zernecki), Dr. G. Popovici, (Chișineu) Petru A. Popovici, Dr. Nicolae Oncu, câte 10 cor. Dr. Emil Dan, Dr. I. Moșoiu și Dr. C. Moga, câte 6 cor. I. Duma (preot Săcel), Majorul N. Chintoa, I. Ciurcu, Dr. G. Venter, câte 5 cor., I. Petcu, 3 cor. și Ios. Pușcariu, 2 cor. Cu totul cor. 453.

La adresa On. direcțiunii au trimis comitetul bis. Sf. Nicolae, Brașov, 200 cor., Albina (Sibiu) 100 cor., Bihoreana (Oradea) 40 cor. Mureșanul (Reghin) 50 cor. Fărcaș (Făgăraș) 25 cor. și Crișana (Brad) 20 cor. Cu totul: 435 cor. Ambele sume 885.

Ajutoare s'au dat: Pentru 2 studenți întreaga suma cerută, câte 240 cor., pentru unul un ajutor de 120 și pentru altul un ajutor de 60 cor. Cu totul: 660 cor. 300 cor. se vor folosi pentru prețul de intrare în muzeele și galeriile statului italian, pentru cari nu ni s'a acordat intrare liberă. S'au adunat 885 cor. Trebuiește s'au reclamat 960 cor. Diferința 75 cor. se va acoperi din fondul de escursiune »Collega« al școalelor noastre secundare.

Exprim, în numele studenților ajutoarăți cea mai călduroasă mulțumită și recunoștință tuturor binefăcătorilor numiți, cari au adus jertfe frumoase pentru realizarea scopului nostru.

Brașov, 4/17 Aprilie 1918.

Dr. Iosif Blaga
Profesor la liceul român din Brașov, conduc. escursiunii școlare.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 18 Aprilie Ministrul Iankovici a avut eri convorbiri cu nunțiu papa! și a fost primit în audiență de Maj. Sa. Obiectul convorbirii și a audienței l-au format turburările din Sâtmar.

Proprietar:
Tsp. A. Nureștinu: Branisco & Comp
Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Aprilie 1918.

Renta ung. de aur 4%	105.95
Renta de coroane ung. 4%	82.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	73.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	85.—
Bonuri rurale croate-slavone	86.60
Impr. ung. cu premii	428.—
Losuripr. reg. Tisei și Seghedin	298.—
Renta de hârtie austr. 4 1/10	84.50
Renta de argint austr. 4 1/10	87.50
Renta de aur austr. 4%	106.75
Renta de coroane austr. 4%	85.—
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	74.45
Lozuri din 1860	156.30
Acții de-ale Bâncii ung. de cred. 2064.—	
Acții de-ale Bâncii austr. de cred.	822.50
Acții de-ale Bâncii austro-ung.	629.40
Napoleonidori	19.12
Mărci imperiale germane	117.65
London vista	240.76
Paris vista	95.40
Note italiene	95.40

Bursa de Budapesta

din 16 Aprilie 1918.

Grâu	K 23.44
Săcară	19.20
Ovăs	17.30

FRAȚII SIMAY, Brașov Târgul grâului 3.

Proprietari Emil Bologa și soții

Recomandă toate articolele cele mai moderne pentru dame și domni
Confectionăm costume în timpul cel mai scurt garantăm pentru fason.
Steof, mătăsării, confecțiuni, bluse și rufărie solidă. — Trusouri complete.
Serviciu prompt și prețuri moderate.



TURUL-GHETE

sunt cele mai perfecte in urma reformării continue

- Special de recomandat armătorele scarturi:
- Pantofi de dame 7'80 Piele Chevreau
 - Ghete de dame cu șinor 9'50 Piele Chevreau
 - Ghete de bărbați 10' Piele Box
 - Ghete de bărbați cu șinor 11' Piele Chevreau

"TURUL" Fabrică de ghete A. G.
Cea mai mare fabrică de ghete în Monarchie
Magazin în Brașov:
Strada porții No. 8.



20.000 perechi de ghete produce pe săptămână.
Cataloge gratis și franco.
130 localuri de vânzare în țară și streinătate.

Banca Națională a României.
Situațiune sumară

1912		1913	
31 Martie		23 Martie 30 Martie	
Activ:			
218.673,441	156715441 (stoc Janr . . . 149230995)	206.261.528	205.837,995
818,977	61958000 (met.) (trate c. anr 56607000)	1.512,712	1.494.780
193.407.783	Portofoliu Român și străin . . .	146.973,124	143.412,090
14.398.082	6.786.800 (Impr. pe ef. pub.) 15.992800	33.959.557	33.672,075
13.273.740	7.611.282 (. . . Incert) 17.679275	12.895.740	12.895,740
11.999,791	(mprumutului Statului (fără dobândă))	11.999.891	11.999,891
17.548,077	Efectele Capital. Social	17.319.977	17.319,977
4.203,121	Efectele fondului de rezervă	4.150.281	4.150,281
6.093,823	Efect. fond. de amort. mob. și maș.	6.407.565	6.413,430
800,564	Imobile	884.676	884,725
623.618	Mobilier și Mașini de Imprimerie	893.991	910,494
102.012,175	Cheltueli de Administrațiune	109.061,037	109,096,637
59.529,097	Efecte și alte valori de păstrare	111,731,767	111,511,675
49.495,823	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	34,237,763	36,231,910
7.271,582	Conturi curente	7,550,146	7,925,966
1.684,501	Conturi de valori	5.333,433	4,711,742
701.832,200	Conturi diverse	711.176.188	713.469.408
Pasiv:			
12.000,000	Capital . . .	12.000,000	12.000,000
32.161,090	Fond de rezervă . . .	34.321,430	34.321,430
4.742,402	Fond. amort. imob. mob. și mașini	5,018,580	5,018,580
464.322,920	Bilete de Bancă în circulațiune	402.018,620	406,043,140
1.450,995	Dobânzi și beneficii diverse	2,292,204	2,490,538
8.738,842	Conturi curente și recep. la vedere	14,626,195	11,657,578
161,541,272	Efecte și alte valori de restituit	220,795,804	220,608,512
16.874,679	Conturi diverse . . .	20,103,355	21,329,830
701.832,200		711.176.188	713.469.408

Novitate de apă minerală.

Aduc la cunoștința on. publicului, că am pus în circulație apa de jod a izvorului „BÉLA” din Zajzon, care se află la toate farmaciile, drogerii, și prăvălii de coloniale.
Despre puterea de vindecare a apei Hanko Vilnos și Dr. M. Hantz medic suprem comitatens a declarat că apa izvorului „BÉLA” din Zajzon se pot recomanda la tarburarea schimbului de materie la anemie, boale de singe, oftica, la catar a organelor de inspirație și nutremânt, la reumatism și podagră și la boale de rănichiu.
Conținând jod e foarte bună la copii și tineri.
Amestecată cu vin este o beutură răcoritoare.
Fiind Zizinul aproape de Brașov sunt în stare a vinde sticla cu 10 fleri cu adusul acasă.
Comandele se esecută încă în ua acea.
Magazinul central și manipularia fântânei
Piața boilor Nr. 3. Telefon 469.
Cu toată stima: **Ladislau Schuster,**
manipularul apei minerale.

Cea dintâi și mare Văpsitorie artistică și spălătorie chimică cu abur și motor precum curățirea de puf.

Wilhelm Körner

Fabrica: strada năsipului de jos 1 a; Fhiala Strada Vamei 36.
Localități de primire în Feldioară la Domnii Stonner & fiu comerciant, E. Opatak la domnul Mühlbacher, croitor de bărbați. Turmad la domnul Meggeri croitor bărbătesc, Szabó Poték-Vila, și la toate localitățile din împrejurime.
Curățire hemică de haine bărbătești, dame și copii, uniforme, costume broderii, pânzături, plapome, stoffe de mobile și decorații, perdele, coperte, covoare se curată radical, devine ca nouă.
Specialități: Curățire de pene de struț. Obiectele menționate se văpsec iarăși în acea culoare, sau în alte colori.
Toate obiectele în negru, așa că apar ca nouă
Comande din afară cu posta se esecută prompt.

HOTEL Voesc de
a lua în arândă un Hotel, fie și cu Cafenea ori Restaurant, ori fără.

Cine voește a arândă e rugat a scrie la
Victor Manole,
Brașov, strada lungă 23.

De vânzare diferite mobile

Covoare, mobilier de odăi, cancelarie și bucătărie, precum și o Cassă de bani No 3.
Prețuri ieftine.
Tot mai nou și absolut curat.
Se pot vedea în
Bulevardul Rudolf N-rul 8.

In asortiment bogat.

- Cărucioare de copii. — Cărute sport.
- Paturi de copii. — Lavoare.
- Scaune pentru copii care se pot deplasa.
- Cărucioare de păpuși, Paturi de păpuși.
- Rogojni de lemn pentru camere de bce.
- Stergătoare de lemn.
- Măsuțe impodobite.
- Cuere pentru curățirea hainelor.
- Cuere de haine.

- Paturi de fer și alamă. — Cavalete.
- Paturi cu jarnire.
- Paturi cu cutii Lavoare.
- Dulap de noapte.
- Statife de haine.
- Saltele de sarmă.
- Afrigue în trei părți.
- Saltele cu păr de cal.

Scaune pentru grădini.
Lavițe pentru grădini.
Mesc cu paravan.
Paviloane pentru grădini

la
Czell & Frank
Strada Vamei 34.

Hala de bere Steinbruch!

Am onțarea a aduce la cunoștința On public, că am însărcinat cu conducerea etabilimentului meu cunoscut și plăcut

Hala de bere Steinbruch

Strada Aței Nr. 1
pe birtașul Mihael Lurtz.

Atrag atențiunea On. public că în toate zilele vine la vânzare

Berea excelentă STEINBRUCH proaspătă.

Vinuri curate de Ardeal.

Bucătărie bună. Serviciu solid.

Prețuri ieftine.

De o cercetare numeroasă se roagă

Cu toată stima:

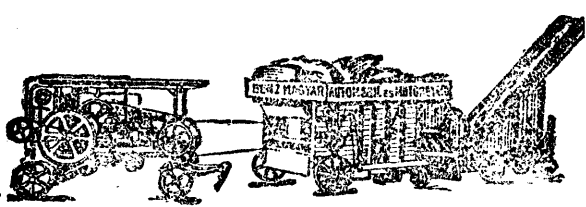
ANTON KASIK.

ORIGINAL-BENZ.

Garnituri de treierat.

CONDIIȚII DE PLATA FAVORABILE.
PREȚURI CURENTE GRATIS.

BENZIN-
Locomobile
stând și zăcând
completă
garanție.



Benz fabrica ung. de Automobile și Motoare A. G.
Budapest, Centrala: V. Dorottya-utca 9.
Fabrica: VII. Ilka utca 31 sz.
Telefon 168—79 și 29—24.

GEORGE SZÖCS

croitor civil și militar român din
BRAȘOV, Strada Mihael-Weiss Nr. 10.

casa proprie.

— TELEFON 459. —

Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din streinătate.

Uniforme pentru studenți, dela 44 Kor. până la 56 Kor. din stoffa cea mai fină ce mi-a sosit un asortiment mare de stoffe.

Cu desfacerea prăvăliei confecționez cu 10% mai ieftin.

Serviciu prompt! Prețuri solide!

Georg Barthelmie
Mehanic.

Erașov, Strada Porții 41. Colțul Stradiei Sf. Ioan.

Afacere specială cu mașini de scris, sacotit, dietat cus ut. Aparate Electrice. Lampe de buzunar, Grammophone. Placă, Ace, Bande colorate, Hârtie și toate aparterentele Utensiliu etc.

Atelier mehanic fin. Telefon 380

Școală de scris cu mașina.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei”,

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.
Administ. „Gazetei Transilvaniei”

Cărbuni de peatră, de Koks și Briquet.

Calitate superioară în bucăți și mărime cât o nucă în saci de 50 Klg
(:) duși acasă, se capătă cu prețul de zi en gros și cu măruntu. (:)

BRAȘOV, Strada Spitalului Nr. 62. — Telefon 365.